

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Problem sa koordinacijom te pogrešna svijest o situaciji i poziciji vazduhoplova
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	29.11.2019. godine, 14:10 UTC, vazdušni prostor Bosne i Hercegovine
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	<ul style="list-style-type: none">- Vazduhoplov- Kontrolori letenja
Opis događaja:	<p>Podnosilac izvještaja je naveo sledeće:</p> <p>Oko 14:10 UTC uocen avion u snizavanju na FL130, 70ak NM jugozapadno od LAK. ACC sektor u Sarajevu nema FPL niti bilo kakvu informaciju od susjednih KL. Kada smo uocili da projektiranja putanja aviona narusava zonu, upozorena su oba KL (APP LQBL i APP LDZA). Informacija je prenesena pilotu kada je jos uvijek bio oko 500ft iznad zone, ali se (prema tvrdnji kolege iz BL) oglasio na upozorenje i nastavio sa snizavanjem, sto potvrđuju i radarski podaci. Napustio je zonu na visini od oko 7000 ft bez incidenta.</p> <p>Na pitanje koji su mogući uzroci ovog događaja, podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>Losa koordinacija izmedju KL. Neposluh pilota vazduhoplova. Nepoznavanje granica zone odgovornosti.</p> <p>Na pitanje šta se moglo uraditi da se ovakav događaj izbjegne, podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>Postivanje zona odgovornosti. Brifing o aktivnom zonama odgovornog pilota prije svakog polijetanja. Izbjegavati skipovanje sektora u slucaju nedovoljno jasne prometne situacije. Bolja koordinacija izmedju susjednih jedinica KL.</p>

Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sprovedena je istraga ovog događaja. <p>Zaključci koji proističu iz ove istrage:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Događaj se dogodio u prostoru nadležnosti (AoR) BHACC; - Događaj je uzrokovan nedostatkom "svjesnosti o situaciji" na radnoj poziciji kontrolora letenja u JPAKL; - Nedostatak "svjesnosti o situaciji" se ogleda u zamjeni tačaka ("permutacija") od strane kontrolora letenja u JPAKL, te posledično narušavanje zone; - Primompredaja između APP kontrole letenja Zagreb i JPAKL-a je provedena u skladu s dokumentom "Letter of Agreement BHACC – Zagreb ACC; - Po nastupanju upozorenja za narušavanje zone, BHACC je obavjestio o istom kontrolora letenja u JPAKL-u (te je kasnije i nastupio alarm narušavanja zone); - Kontrolor letenja JPAKL-a je posadi vazduhoplova prenio informaciju da je zona aktivna, te je posada vazduhoplova potvrdila prijem informacije; - BHACC je kontaktirao oblasnu kontrolu letenja Zagreb u vezi predmetnog vazduhoplova, te je informisan da je vazduhoplov predan JPAKL-u na daljnje postupanje; - Dokumenti "Operativne instrukcije i procedure za rad JPAKL-a" , te "Letter of Agreement BHACC – Zagreb ACC" sadrže neophodne instrukcije i informacije za pružanje usluga kontrole letenja predmetnom vazduhoplovu; - Oprema nije uticala na predmetni događaj; - BHANSA ima izrađen "Program obuke za upravljanje timskim resursima (Team Resource Management TRM)", koji sadrži modul "Svjesnost o situaciji", koji još nije proveden među operativnim osobljem BHANSA-e. <ol style="list-style-type: none"> 2. Stručno lice SMD-a je izvršilo analizu događaja.
---	--

Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)	A3 (Risk ATM) i A3 (Risk ATM ground) prema RAT alatu EUROCONTROL-a Ovaj događaj je značajno uticao ba bezbjednost letenja (Safety). Što se frekvencije tiče, ovakva vrsta događaja se dešava povremeno.
Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)	U okviru obuke osvježavanja znanja - Refresher training, izvršiti prezentaciju ovog događaja "Problem s koordinacijom te pogrešna svijest o situaciji i poziciji vazduhoplova" ili napraviti simulaciju praktične vježbe istog radi podizanja postojećeg i kvalitetnijeg nivoa znanja i vještina za nositelje važećih dozvola kontrolora letenja. U okviru realizacije dokumenta "Program obuke za upravljanje timskim resursima (Team Resource Management TRM)" kao dio kontinuirane obuke operativnog osoblja BHANSA-e, provesti obuku za modul "Svjesnost o situaciji".
Prijedlog drugih mjera:	
Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)	
Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)	Ilija Savatić,
Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:	